Publicatieblad
van de Europese Unie

NL
C-serie

C/2026/868

27.2.2026

Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité

Industriële coöperaties als instrument om de uitdaging van inclusief en duurzaam concurrentievermogen aan te gaan

(initiatiefadvies)

(C/2026/868)

Rapporteur: **Giuseppe GUERINI (IT-III)**

Corapporteur: **Michal PINTÉR (SK-Cat. 1)**

Adviseurs	Diana DOVGAN (voor de rapporteur van groep III) Alexandra ŠARINOVÁ (voor de corapporteur van cat. 1)
Besluit van de voltallige vergadering	23.1.2025
Rechtsgrond	Artikel 52, lid 2, van het reglement van orde
Bevoegd	Adviescommissie Industriële Reconversie (CCMI)
Goedkeuring door de afdeling	12.9.2025
Goedkeuring door de voltallige vergadering	3.12.2025
Zitting nr.	601
Stemuitslag (voor/tegen/onthoudingen)	198/0/3

1. Conclusies en aanbevelingen

1.1. Het Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC) beveelt EU-instellingen, lidstaten en regionale overheden aan dat er binnen het reguliere ondernemerschaps- en beroepsonderwijs op zowel secundair als tertiair niveau aandacht wordt geschonken aan coöperaties. Dit houdt mede in dat er bewustmakingscampagnes en workshops voor financiële instellingen en brancheorganisaties worden opgezet om ervoor te zorgen dat zij het coöperatieve model erkennen. Nationale en regionale overheden moeten coöperaties promoten onder start-ups en jonge ondernemers. In het Erasmus+-programma moeten specifieke mogelijkheden voor coöperaties worden opgenomen.

1.2. Het EESC benadrukt dat de EU-instellingen en de lidstaten de rol van industriële coöperaties als een belangrijke motor van de Europese economie moeten erkennen en gerichte financiële stimuleringsmaatregelen (belastingvoordelen, subsidies, financiering tegen lage rente) moeten nemen om industriële coöperaties aan te sporen tot industriële symbiose en circulariteit. Gemeentelijke en regionale overheden moeten pas opgerichte coöperaties lokale belastingstimulansen en subsidies bieden om de economische ontwikkeling op gemeenschapsniveau te ondersteunen.

1.3. Het EESC pleit voor nationale en regionale investeringen in gemeenschappelijke industrieterreinen en eco-industriële parken om de plaatselijke vestiging van coöperaties te faciliteren. Daarnaast moet ondersteuning worden geboden aan platforms waarop kennis over coöperaties wordt gedeeld, zodat industriële coöperaties expertise kunnen uitwisselen en duurzame industriële productie kunnen opschalen.

1.4. De cohesieprogramma's van de EU moeten specifieke beleidsmaatregelen omvatten om de kracht van coöperatieve bedrijven ten volle te benutten. De lidstaten en de Europese Commissie moeten specifieke maatregelen ten behoeve van coöperaties opnemen in regionale ontwikkelingsplannen en ervoor zorgen dat industriële coöperaties worden erkend als aanjagers van lokale duurzaamheid. Bij cohesiefinanciering, plannen voor infrastructuurinvesteringen en nationale strategieën voor onderontwikkelde regio's moeten initiatieven die door coöperaties geleid worden prioriteit krijgen om de veerkracht van regio's te vergroten.

1.5. Gezien het toenemende belang van artificiële intelligentie en machinaal leren in de industrie zijn de toegang tot en de opslag en het beheer van gegevens van essentieel en strategisch belang. Datagestuurde coöperaties zullen dan ook een steeds belangrijkere rol spelen bij de inspanningen om industriële transformaties in goede banen te leiden. Het EESC spoort de Europese Commissie en de lidstaten in dit licht aan om verenigingen van bedrijven, waaronder coöperaties, ondersteuning te bieden om samen zulke coöperaties voor het beheer en de uitwisseling van gegevens te kunnen opzetten.

1.6. In het EU-beleid moet worden erkend dat het coöperatieve model een duidelijke meerwaarde biedt ten opzichte van conventionele commerciële ondernemingen omdat het prioriteit geeft aan democratisch bestuur, een billijke verdeling van welvaart en sterke banden met de gemeenschap en omdat het bijdraagt aan de strategische autonomie van de EU en aan haar inherente veerkracht en aanpassingsvermogen, die haar bij uitstek in staat stellen om complexe sociale en economische uitdagingen het hoofd te bieden.

2. **Inleiding en context**

2.1. De Verenigde Naties hebben 2025 uitgeroepen tot Internationaal Jaar van de coöperaties (IYC2025) met als thema “Cooperatives Build a Better World”. Deze keuze is ingegeven door een toenemende erkenning door internationale instellingen van de rol die coöperaties in veel sectoren spelen.

2.2. Van alle entiteiten in de sociale en solidaire economie zijn coöperaties de meest gestructureerde vorm in termen van ondernemerschap. Daarnaast komen ze wereldwijd het meest voor in termen van rechtsvormen en identiteitsbeginselen. De Europese Unie en veel internationale instellingen hebben de doorslaggevende rol van ondernemingen in de sociale economie erkend.

2.3. De meeste coöperaties zijn kleine en middelgrote ondernemingen (kmo’s), maar veel zijn ook grotere ondernemingen die actief zijn in de meest concurrerende sectoren. Ten minste 12 % van de wereldbevolking is lid van een coöperatie, en 280 miljoen mensen werken in een coöperatie, waaruit ze hun belangrijkste bron van inkomsten en levensonderhoud halen. In Europa zijn coöperaties goed voor 141 000 leden, 5 miljoen werknemers en 250 000 ondernemingen ([1]).

2.4. De Europese Unie heeft in haar industriestrategie een specifiek ecosysteem erkend dat wordt omschreven als de buurt- en sociale economie. Met dit initiatiefadvies wil het EESC echter benadrukken dat het coöperatieve model in staat is geweest om concurrerende en succesvolle bedrijven voort te brengen en dat hun succes ook gebaseerd is op hun inclusieve capaciteit, werknemersparticipatie en constructieve interactie met lokale gemeenschappen.

2.5. Industriële coöperaties spelen een cruciale rol bij het scheppen van banen en economische veerkracht en bevorderen inclusieve bedrijfsmodellen. Door economische belangen af te stemmen op ecologische en sociale duurzaamheid behouden coöperaties hun veerkracht bij mondiale uitdagingen. Dankzij hun vermogen om een evenwicht te vinden tussen winstgevendheid, concurrentievermogen en maatschappelijke verantwoordelijkheid zijn ze van vitaal belang voor de economische langetermijnstrategie van Europa.

3. **Europees concurrentievermogen en Europese coöperaties**

3.1. De diversiteit van ondernemingen wordt erkend in het EU-Verdrag, en de specifieke kenmerken van het coöperatieve model zijn recentelijk ook onderkend door het Europees Hof van Justitie (arrest van het Hof (Eerste kamer) van 8 september 2011, gevoegde zaken C-78/08 t/m C-80/08) ([2]), dat heeft geoordeeld dat gericht beleid ter zake rechtmatig is.

([1]) Cooperative Europe 2024 Annual Report.

([2]) Gevoegde zaken C-78/08 tot en met C-80/08: Arrest van het Hof (Eerste kamer) van 8 september 2011 (verzoeken om een prejudiciële beslissing ingediend door de Corte suprema di cassazione — Italië) — Ministero dell’Economia e delle Finanze, Agenzia delle Entrate/Paint Graphos Soc. coop. arl (C-78/08), Adige Carni Soc. coop. arl, in liquidatie/Agenzia delle Entrate, Ministero dell’Economia e delle Finanze (C-79/08), en Ministero delle Finanze/Michele Franchetto (C-80/08) (Prejudiciële verwijzing — Ontvankelijkheid — Staatssteun — Aan coöperatieve vennootschappen toegekende belastingvoordelen — Kwalificatie als staatssteun in de zin van artikel 87 EG — Verenigbaarheid met gemeenschappelijke markt — Voorwaarden) (PB C 311 van 22.10.2011, blz. 6).

3.2. Het coöperatieve bedrijfsmodel is volledig in overeenstemming met de waarden van het EU-Verdrag en de doelen van het Europees kompas voor concurrentievermogen. Omdat coöperaties zowel economische als sociale doelen nastreven, zijn ze een onmisbaar onderdeel van de "sociale markteconomie".

3.3. De coöperatieve ondernemingsvorm geniet weinig bekendheid bij burgers, bedrijfsleven, banken en overheid. In sommige landen hebben coöperaties te lijden onder discriminerende praktijken en/of negatieve connotaties en worden ze niet zoals traditionele bedrijven erkend als volwaardige ondernemingen, waardoor hun groei extra wordt belemmerd en zij de grootste moeite hebben om via traditionele leningsinstrumenten toegang tot financiering te krijgen. Dit advies kan bijdragen aan de bevordering van het imago van coöperaties als winstgevende ondernemingen die net als conventionele ondernemingen waarde en welvaart genereren. Het verschil zit hem in de manier waarop de rijkdom wordt verdeeld en in de waarde die wordt teruggegeven aan de maatschappij.

3.4. Coöperaties streven op lange termijn naar economische en sociale duurzaamheid door mensen vaardigheden bij te brengen, te anticiperen op veranderingen en het gebruik van hulpbronnen te optimaliseren. Hun winsten worden niet gebruikt om kapitaal maximaal te laten renderen, maar om duurzaam te investeren. In tijden van groei worden winsten in op winst gerichte bedrijven meestal uitgekeerd in de vorm van zeer royale dividenden of bonussen. In coöperaties daarentegen worden winsten gereserveerd om zich beter te kunnen aanpassen wanneer het economische tij keert.

3.5. Dankzij de flexibiliteit, het aanpassingsvermogen en de creativiteit die hun eigen is, kunnen coöperaties actief zijn in alle sectoren van de economie en zich aanpassen aan nieuwe economische en maatschappelijke behoeften. Coöperaties zijn er in allerlei soorten en maten. Industriële coöperaties, meestal werknemerscoöperaties, zijn minder bekend. Ze zijn voornamelijk actief in de maakindustrie en de bouw of houden zich bezig met professionele, wetenschappelijke en technische activiteiten. Industriële coöperaties zijn te vinden in zowel traditionele als opkomende industriële sectoren. Coöperaties zijn te vinden in het onderwijs, de gezondheidszorg, diensten, agrovoeding, financiën enz., maar ook in disruptieve sectoren zoals IT, softwareontwikkeling, AI en biogeneeskunde.

3.6. Coöperaties streven er van nature naar om alle leden gelijke zeggenschap te geven, waardoor gelijkheid zowel een doel als een maatstaf voor hun succes is. Ze spannen zich doelbewust in om deze waarden ook op de werkplek toe te passen. Bij werknmerscoöperaties bijvoorbeeld leidt de betrokkenheid van werknemers bij de controle en het beheer van ondernemingen tot meer tevredenheid onder de werknemers, meer bijscholing en een hogere productiviteit. Opneming van sociale voorwaarden in openbare aanbestedingsprocedures is van vitaal belang voor coöperaties, aangezien daarmee niet alleen naar economische prestaties wordt gekeken, maar ook hun sociale taak erkenning en waardering krijgt.

3.7. In de afgelopen vier jaar zijn er in de EU bijna een miljoen banen in de maakindustrie verloren gegaan ([3]). Coöperaties moeten dan ook worden gepromoot als een manier om de-industrialisering tegen te gaan, om de industrie te helpen bij het waarborgen van een rechtvaardige en eerlijke dubbele transitie en om hoogwaardige banen te beschermen en te creëren. In dit verband is herindustrialisering van Europa een prioriteit.

3.8. Sociale coöperaties spelen een belangrijke rol in het herstructureringsproces en zijn aanjagers van waardevolle sociale innovaties. Sociale coöperaties ten behoeve van arbeidsintegratie spelen een sleutelrol bij de integratie van de meest kansarme werknemers op de arbeidsmarkt door hun doeltreffende en passende scholing te bieden. In sommige landen, zoals Bulgarije, zijn sociale coöperaties belangrijke werkgevers voor personen met een handicap.

3.9. Industriële coöperaties moeten, net als alle andere ondernemingen, aan de vereisten inzake koolstofrapportage voldoen, maar de huidige rapportagekaders zijn vaak niet afgestemd op hun specifieke bestuursstructuren en sociale doelstellingen. Rapportagesystemen moeten daarom beter worden aangepast aan de specifieke kenmerken van het coöperatiemodel en aan de bijdragen die coöperaties aan duurzaamheid leveren.

3.10. Veel coöperaties spelen een actieve of leidende rol bij de digitale en de groene transitie, zelfs in geavanceerde sectoren zoals onderzoek naar de productie van energie uit waterstof. In Italië bijvoorbeeld is een coöperatie die uit een universitaire spin-off is ontstaan, uitgegroeid tot een referentiepunt voor innovatie op energiegebied. In Catalonië telt een coöperatie voor hernieuwbare energie, die 71,11 GWh/jaar genereert, bijna 86 000 leden.

([3]) https://www.etuc.org/en/pressrelease/eu-loses-almost-million-manufacturing-jobs-just-4-years.

3.11. Het coöperatieve model is ook doeltreffend en interessant gebleken bij het beheer van water in het algemeen belang. Zo hebben de werkzaamheden van de Alliance of Community-Owned Water Services in Europe (Acowas-EU), opgericht tijdens de raadplegingsperiode voor de herschikking van de EU-drinkwaterrichtlijn in 2020, nieuw licht geworpen op de mogelijkheid voor lokale gemeenschappen om via coöperaties eigenaar te worden van de drinkwatervoorziening.

3.12. Coöperaties op het gebied van water bijvoorbeeld worden beheerd door en zijn eigendom van lokale gemeenschappen, en hoewel daarmee interessante ervaringen zijn opgedaan in Oostenrijk, Denemarken, Finland, Spanje en Ierland, genieten deze nog maar weinig bekendheid en is er nog maar weinig onderzoek naar gedaan.

3.13. Europa maakt momenteel een belangrijke transitie door, waarbij het overschakelt van gecentraliseerde naar gedecentraliseerde energieproductie, en een groot deel van de hernieuwbare-energiegemeenschappen wordt beheerd in coöperatieve vorm. Dergelijke coöperaties kunnen energie uit hernieuwbare bronnen leveren tegen een lagere prijs. Als dit model wordt bevorderd, kan de Europese industrie concurrerender worden dankzij lagere energiekosten voor bedrijven en kan de transitie naar een groene economie sneller verlopen.

3.14. Coöperatieve banken spelen een cruciale rol bij het versterken van de regionale economieën in Europa, het verbeteren van de financiële en kapitaalmarkten, het verstevigen van de strategische autonomie van Europa op het wereldtoneel en het financieren van de duurzame en rechtvaardige transitie van Europa.

3.15. Er zijn ook coöperaties die bedrijven en organisaties met gemeenschappelijke doelstellingen bijeenbrengen in gespecialiseerde clusters om samenwerking, innovatie en sociaal-ecologische impact te maximaliseren. Zo'n cluster wordt dan binnen een specifieke sector opgezet en ondersteunt de aangesloten coöperaties bij hun inspanningen om de toegang tot hun producten te vergemakkelijken en hun managementpraktijken te verbeteren.

3.16. Coöperaties vormen een cruciaal mechanisme om marktfalen aan te pakken doordat ze prioriteit geven aan collectieve besluitvorming en rechtvaardige verdeling van hulpbronnen, waardoor essentiële goederen en diensten ook in tijden van economische tegenspoed toegankelijk blijven. Ze versterken de positie van werknemers en stabiliseren de werkgelegenheid in sectoren die onderhevig zijn aan schommelingen. Door winsten opnieuw te investeren en duurzaamheid als langetermijndoelstelling voor ogen te houden in plaats van naar het rendement voor aandeelhouders op korte termijn te kijken, creëren coöperaties veerkracht op instabiele markten.

3.17. De afgelopen jaren hebben start-ups steeds vaker coöperatieve modellen omarmd, omdat gedeeld eigendom open innovatie en eerlijke winstdeling bevordert. Deze moderne coöperaties van start-ups benutten digitale hulpmiddelen om de besluitvorming te decentraliseren, wat ze zowel flexibel als concurrerend maakt in opkomende industrieën. Het beginsel van onderlinge samenwerking stelt coöperaties in staat samen te werken aan gezamenlijke projecten, te delen, schaalvoordelen te behalen en kennis uit te wisselen; in combinatie met digitale instrumenten levert dat een cruciaal concurrentievoordeel op.

4. **Coöperatieve bijdrage aan gedeelde welvaart en het inclusieve industriële concurrentievermogen van de EU**

4.1. Een van de meest interessante en succesvolle praktijken wat betreft industriële herstructurering en behoud van werkgelegenheid is de Workers Buyout (WBO), ofwel de overdracht van ondernemingen aan werknemers volgens het coöperatieve model.

4.2. Een WBO omvat een herstructureringsproces waarbij werknemers de meeste of alle eigendomsaandelen in hun bedrijf kopen en in feite mede-eigenaar worden. Meestal gebeurt dit in een poging om hun bedrijf van sluiting te redden en dus ook om banen te redden.

4.3. Een WBO kan ook dienen als instrument bij overgangs- en opvolgingsproblemen in "gezonde" bedrijven, meestal kleine en middelgrote familiebedrijven. Dit komt vooral voor in Frankrijk, waar volgens een enquête de redenen voor WBO's niet noodzakelijk en zelfs zelden verband houden met een gebrek aan economische prestaties. In de enquête ([4]) wordt ook opgemerkt dat WBO's kunnen samenhangen met de pensioengerechtigde leeftijd van eigenaren of hun bereidheid om een carrièreswitch te maken.

([4]) https://www.fi-compass.eu/esfplus/workers-buyout.

4.4. Hoewel WBO's dus sociaal-economische voordelen opleveren — redding van banen, knowhow/vaardigheden en inkomen binnen Europa — mogen de wezenlijke belemmeringen waarop zij stuiten beslist niet onvermeld blijven: lacunes in de regelgeving, gebrek aan geschikte wettelijke en ondersteunende maatregelen en aan financieringsmechanismen, het ontbreken van een met vreemd vermogen gefinancierd WBO-model, beperkte interesse van commerciële banken, gebrek aan bekendheid met het coöperatieve model bij professionals die zich bezighouden met faillissementen en overdrachten. Wel worden technische bijstand, waaronder adviesdiensten en opleidingen voor toekomstige werknemers-eigenaren, en financiële instrumenten beschikbaar gesteld door coöperatieve federaties. Die zijn van essentieel belang om WBO's tot een succes te maken en de risico's voor werknemers te beperken. De lidstaten zouden meer gebruik moeten maken van ESF +-subsidies ter ondersteuning van adviesdiensten en technische bijstand voor WBO's.

4.5. Er zouden aanvullende maatregelen ter ondersteuning van WBO's moeten worden genomen: invoering van directe financiële mechanismen om werknemers te helpen investeren in bedrijven die in een crisis verkeren of geen opvolgers hebben; coöperatieve federaties de mogelijkheden geven om meer maatregelen te nemen op het gebied van aandelenkapitaal en quasi-aandelenkapitaal en om specifieke garanties te creëren; verstrekking van financiële steun door regionale overheden ter aanvulling van het door de werknemers ingebrachte kapitaal en coöperatieve financiële interventies; creëren van belastingprikkels voor WBO's; verlenen van preferentiële rechten aan werknemers om hun de beste voorwaarden te bieden voor een overnamebod op een onderneming die met sluiting wordt bedreigd.

5. **Gevolgen voor banen, onderwijs, vaardigheden, transitie en technologie**

5.1. Coöperatief ondernemerschap schept meer banen dan traditionele ondernemerschapsvormen. Zo heeft meer dan de helft (53,6 %) van de 3 207 580 bedrijven in Spanje helemaal geen werknemers in dienst, tegenover slechts 21,21 % van de coöperaties (voornamelijk in de bouw en de handel). Verder heeft 35,55 % van de coöperaties één à twee werknemers in dienst, wat meer is dan de 27,99 % van de traditionele bedrijven, terwijl nog eens 19,08 % tussen de drie en vijf werknemers in dienst heeft, tegenover 9,65 % van de overige bedrijven ([5]). Hoewel deze cijfers per land kunnen verschillen, laten ze wel een algemene tendens zien dat binnen het coöperatiemodel een grotere nadruk op het scheppen en behouden van banen ligt.

5.2. In het verslag van Mario Draghi over het concurrentievermogen wordt erkend dat de vaardigheidskloof in strategische sectoren moet worden gedicht. Het coöperatieve beginsel "Onderwijs, opleiding en informatie" roept coöperaties ertoe op onderwijs en opleiding te bieden aan hun leden en werknemers. Kenmerkend voor coöperaties is dat werknemers voortdurend scholing krijgen, waardoor ze flexibel kunnen reageren op veranderingen.

5.3. De International Cooperative Alliance definieert in haar coöperatieve beginselen de zorg voor de gemeenschap als een van de belangrijkste waarden die ten grondslag liggen aan het bestaan en functioneren van coöperaties. Ze stelt dat coöperaties zich inzetten voor de duurzame ontwikkeling van hun gemeenschappen door middel van beleid dat door hun leden is goedgekeurd. Hieruit blijkt eens te meer dat coöperaties zich in een unieke positie bevinden om de lokale ontwikkeling en de drievoudige transitie (groene, digitale, circulaire) te ondersteunen. Hun gemeenschapsgerichte, duurzame benadering van ondernemen sluit immers aan bij de beginselen van de circulaire economie.

5.4. Industriële coöperaties hebben het potentieel om de ontwikkeling van de op gemeenschappen gebaseerde economie te stimuleren en zo aan de bottom-upontwikkeling van een schone en circulaire industrie in de hele EU bij te dragen. Het EESC spoort de EU-instellingen dan ook aan om de rol die coöperaties kunnen spelen bij de uitvoering van nieuwe initiatieven in het kader van de Clean Industrial Deal ten volle te erkennen.

5.5. Gezien het toenemende belang van artificiële intelligentie en machinaal leren in de industrie zijn de toegang tot en de opslag en het beheer van gegevens van essentieel en strategisch belang. Datagestuurde coöperaties zullen dan ook een steeds belangrijkere rol spelen bij de inspanningen om industriële transformaties in goede banen te leiden. De oprichting van coöperaties voor het beheer en de uitwisseling van gegevens zou in het belang zijn van mensen (werknemers, consumenten, ondernemers) en kmo's die niet in een positie verkeren om zelf toegang te krijgen tot grote hoeveelheden gegevens of die te verwerken.

5.6. Coöperaties lijken namelijk bij uitstek geschikt om intermediaire activiteiten te beheren en gegevens tussen ondernemingen uit te wisselen of te delen. Met name in het geval van coöperaties kunnen de belangen van de betrokkenen ("data subjects") samenvallen met de belangen van de gegevenshouder ("data holder"), die in dit geval eigendom is van de betrokkenen. Zo kan een gezamenlijke participatieve governance van burgers, bedrijven en ondernemers tot stand worden gebracht.

([5]) Situación del Cooperativismo en España en 2023.

5.7. Industriële coöperaties kunnen hun lokale contacten benutten om industriële symbiose aan te gaan, waarbij het afval of de bijproducten van industrie of industriële coöperatie A kunnen dienen als input voor industrie of industriële coöperatie B. Dit draagt bij aan efficiënt gebruik van hulpbronnen en aan besparing van afval, energie, water en materialen. Om industriële coöperaties te ondersteunen bij het toepassen van deze praktijken moeten de Europese en nationale instellingen specifiek beleid overwegen: lokaal ingevoerde of gemeentelijke belastingprikkels, belastingvoordelen voor nieuw opgerichte coöperaties, subsidies, toelagen of andere vormen van financiering tegen lage rente, steun voor regionale platforms voor kennisdeling, evenals gemeentelijke en regionale investeringen in infrastructuur (gedeelde industrieterreinen, eco-industriële parken, afvalverwerkings-/recyclinglocaties, hubs voor retourlogistiek enz.).

5.8. Industriële coöperaties kunnen een specifieke rol spelen in de regionale ontwikkeling door inclusieve economische groei te bevorderen. Doordat ze democratisch worden bestuurd, worden winsten op lokaal niveau opnieuw worden geïnvesteerd, ten bate van de regionale economie, de sociale cohesie en de werkgelegenheid. Door prioriteit te geven aan duurzaamheid op lange termijn bevorderen coöperaties de veerkracht van de lokale industrie en stimuleren ze lokale en regionale industriële innovatie. Dit moet tot uiting komen in het EU-beleid, onder meer in de cohesiefondsen, in maatwerkfinanciering en in stimulansen op lokaal of regionaal niveau, waarmee wordt bijgedragen tot regionale en lokale groei, werkgelegenheid en ontwikkeling.

5.9. Een van de uitdagingen die door de coöperaties zelf worden genoemd, is het gebrek aan kennis over coöperaties. Het EESC spoort EU-instellingen, waaronder het Europees Comité van de Regio's, en nationale actoren aan dat er binnen het ondernemerschapsonderwijs prioriteit uitgaat naar aandacht voor het coöperatieve model en ervoor wordt gezorgd dat stagiairs, leerlingen in het algemeen, studenten en jongeren in aanraking komen met coöperatieve beginselen en activiteiten. Met name het Erasmus+-programma moet op dit gebied systematischer worden ingezet. Dit programma moet beroepsonderwijs en -opleiding in het coöperatieve bedrijfsmodel ondersteunen. Daarbij valt te denken aan de ontwikkeling van specifieke stages en mobiliteitsmogelijkheden binnen coöperatieve ondernemingen in de hele EU.

5.10. Een belangrijk punt van aandacht is de kennis over coöperaties in het tertiair onderwijs: studenten moeten in staat worden gesteld bewust te kiezen voor een loopbaan als coöperatief ondernemer. Het coöperatieve model moet nadrukkelijker gepromoot worden bij start-ups en jonge ondernemers, alsook in de toekomstige EU-strategie voor start-ups en scale-ups.

5.11. Binnen de opleidingsactiviteiten van nationale en lokale bedrijfsondersteunende organisaties moet ook relevante kennis worden overgedragen om coöperaties aantrekkelijker te maken als model voor bedrijfsontwikkeling. Het is ook belangrijk om relevante informatie te verspreiden onder het grote publiek en in de particuliere sector (banken, financiële instellingen, maar ook het openbaar bestuur) en binnen branche-/ondernemersorganisaties.

Brussel, 3 december 2025.

De voorzitter
van het Europees Economisch en Sociaal Comité
Séamus BOLAND